

Bruxelles, 29 noiembrie 2016
(OR. en)

14870/16

LIMITE

ELARG 116

NOTĂ PUNCT „I”

Sursă:	Grupul de lucru pentru extindere și țări aflate în proces de negociere a aderării la UE
Data:	29 noiembrie 2016
Destinatar:	Comitetul Reprezentanților Permanenți
Subiect:	EXTINDERE – Negocierile de aderare cu Muntenegrul = Capitolul 19: Politica socială și ocuparea forței de muncă

În vederea pregătirii următoarei reuniuni a Conferinței de aderare cu Muntenegrul, Grupul de lucru pentru extindere și țări aflate în proces de negociere a aderării la UE a ajuns la un acord cu privire la un proiect de poziție comună a Uniunii Europene referitoare la politica socială și ocuparea forței de muncă.

Din această perspectivă și în conformitate cu înțelegerile interne de negociere cu Muntenegrul (documentul 11903/12), Comitetul Reprezentanților Permanenți este invitat să adopte poziția comună, astfel cum figurează în anexă.

În urma adoptării de către Comitetul Reprezentanților Permanenți, poziția comună a UE va fi pusă la dispoziția Muntenegrului înainte de următoarea reuniune a Conferinței de aderare.

**CONFERINȚĂ DE ADERARE
LA UNIUNEA EUROPEANĂ
- MUNTENEGRU -**

PROIECT DE

POZIȚIE COMUNĂ A UNIUNII EUROPENE

Capitolul 19: Politica socială și ocuparea forței de muncă

Prezenta poziție a Uniunii Europene se bazează pe poziția sa generală pentru Conferința de aderare cu Muntenegrul (CONF-ME 2/12) și face obiectul principiilor de negociere aprobate în cadrul acesteia, în special:

- orice opinie exprimată de una dintre părți cu privire la un capitol al negocierilor nu va aduce în niciun fel prejudicii poziției care poate fi adoptată cu privire la alte capitole;
- acordurile – inclusiv cele parțiale – la care s-a ajuns pe parcursul negocierilor cu privire la capitolele care trebuie examinate succesiv nu pot fi considerate definitive înainte de obținerea unui acord global;

precum și al cerințelor prevăzute la punctele 24, 28, 41 și 44 din cadrul de negociere.

UE încurajează Muntenegrul să continue procesul de aliniere la *acquis*, punerea în aplicare efectivă și asigurarea respectării acestuia și, în general, să elaboreze, chiar înainte de aderare, politici și instrumente cât mai apropiate de cele ale UE.

UE observă că, prin poziția sa de negociere CONF-ME 4/16, Muntenegru acceptă acquis-ul din cadrul capitolului 19, în vigoare la 26 martie 2015, și declară că va fi pregătită să îl pună în aplicare până la data aderării la Uniunea Europeană.

UE încurajează Muntenegru să își continue pregătirile în conformitate cu planul de acțiune și, în special, să asigure capacități suficiente pentru punerea în aplicare a Strategiei naționale privind ocuparea forței de muncă și dezvoltarea resurselor umane pentru perioada 2016-2020.

Dreptul muncii

UE ia act de eforturile depuse de Muntenegru în vederea alinierii propriei legislații a muncii la principiile de bază ale acquis-ului. UE recunoaște că Muntenegru prevede ratificarea convențiilor Organizației Internaționale a Muncii (OIM) și adoptarea unei noi legislații a muncii în 2017, care este preconizată a include dispoziții privind contractele de muncă permanente și pe durată determinată, concediul parental, salariile, procedurile de concediere și plățile compensatorii în cazul concedierilor colective, responsabilitățile agențiilor private de ocupare a forței de muncă și protecția angajaților care raportează fapte de corupție. Alinierea, în special la cele mai importante părți din acquis-ul UE, este necesară, printre altele, în ceea ce privește protecția tinerilor la locul de muncă, munca pe durată determinată, munca cu timp parțial, detașarea lucrătorilor, concedierile colective, protecția angajaților în cazul insolvenței angajatorului lor, munca prin agent de muncă temporară, transferul întreprinderilor, timpul de lucru și obligația angajatorului de a informa angajații cu privire la condițiile aplicabile contractului sau relației de muncă. În plus, Muntenegru va trebui să asigure conformarea și asigurarea efectivă a respectării standardelor de muncă esențiale, în special cele consfințite de convențiile fundamentale ale OIM.

UE ia act de amendamentele la Regulamentul privind subvențiile pentru angajarea anumitor categorii de șomeri care vizează sprijinirea ocupării forței de muncă. De asemenea, UE ia act de măsurile privind sporirea capacității administrative în cadrul Ministerului Muncii și Protecției Sociale în vederea punerii în aplicare și a asigurării respectării acquis-ului în domeniul legislației muncii, inclusiv prin formarea personalului relevant. UE subliniază nevoia alinierii rapide la Directiva 2002/14/CE de stabilire a unui cadru general de informare și consultare a lucrătorilor și a consolidării capacităților de asigurare a respectării legii (precum inspecția muncii).

UE invită Muntenegru să ia măsurile adecvate pentru a se conforma la acquis-ul privind protecția lucrătorilor salariați în cazul insolvenței angajatorului (Directiva 2008/94/CE), în special prin consolidarea Fondului pentru ocuparea forței de muncă.

Sănătatea și siguranța la locul de muncă

UE ia act de eforturile desfășurate de Muntenegru în vederea alinierii propriei legislații la acquis-ul din domeniul sănătății și securității în muncă. UE ia act de faptul că au fost adoptate mai multe normative cu privire la sănătatea și siguranța la locul de muncă și de faptul că Muntenegru prevede adoptarea unor normative suplimentare până la sfârșitul anului 2016. UE subliniază că Legea privind sănătatea și siguranța la locul de muncă trebuie să fie aliniată pe deplin la acquis-ul UE. Trebuie acordată atenția cuvenită în special alinierii juridice și asigurării respectării Directivei 89/391/CEE a Consiliului privind introducerea de măsuri care să încurajeze îmbunătățirea sănătății și siguranței lucrătorilor la locul de muncă, întrucât această directivă conține principiile generale privind prevenția, responsabilitatea angajatorilor, evaluarea riscurilor, formarea, consultarea și participarea lucrătorilor, precum și obligația de a desemna lucrători în ceea ce privește protecția și prevenirea riscurilor ocupaționale. UE ia act de faptul că Muntenegru a adoptat Strategia pentru îmbunătățirea siguranței și sănătății la locul de muncă pentru perioada 2016-2020, care vizează conformitatea la cadrul strategic al UE privind sănătatea și siguranța la locul de muncă.

EU reamintește importanța deosebită a capacității de asigurare a respectării legislației în domeniul sănătății și al securității în muncă. În această privință, EU ia act de eforturile desfășurate de Muntenegru în vederea consolidării capacității administrative, în special în ceea ce privește creșterea prevăzută a numărului inspectorilor de muncă. Trebuie investite eforturi suplimentare în cursuri de formare a inspectorilor de muncă și într-o coordonare îmbunătățită între organismele și departamentele responsabile pentru a asigura controlul și asigurarea efectivă a respectării legislației. UE subliniază, de asemenea, necesitatea de a se asigura suficiente fonduri bugetare pentru punerea în aplicare a măsurilor prevăzute. UE reamintește că inspecțiile privind sănătatea și siguranța au identificat nereguli privind formarea lucrătorilor, funcționarea defectuoasă a fondurilor pentru ocuparea forței de muncă și a examinărilor medicale a lucrătorilor.

Dialogul social

UE ia act de faptul că partenerii sociali reprezentativi se numără printre organismele instituite pentru a pregăti și monitoriza negocierile privind aderarea Muntenegrului la Uniunea Europeană.

UE reamintește că trebuie îmbunătățită funcționarea dialogului social, în special în sectorul privat, și că este necesară consultarea Consiliului social din Muntenegru în ceea ce privește noile reglementări privind competența partenerilor sociali. UE subliniază că va continua să monitorizeze progresul privind criteriile de reprezentativitate pentru partenerii sociali și dezvoltarea echilibrată a dialogului social bipartit și tripartit în Muntenegru.

UE ia act de eforturile depuse de Muntenegru în vederea consolidării capacității administrative în acest domeniu. UE ia act de faptul că Muntenegru ia măsuri în direcția îmbunătățirii funcționării Consiliului social și a consiliilor sociale locale. UE reamintește importanța dialogului social transsectorial și sectorial.

Politica de ocupare a forței de muncă

UE ia act de faptul că nivelul în general ridicat al șomajului de lungă durată și rata scăzută de participare a tinerilor și a femeilor la forța de muncă rămân o provocare în Muntenegru. În plus, trebuie abordate incidența sporită a muncii nedeclarate și ieșirile timpurii de pe piața muncii. UE reamintește că este necesar să se acorde în continuare suficientă atenție politicilor active în domeniul pieței forței de muncă, îmbunătățirii aptitudinilor și reducerii muncii nedeclarate, inclusiv prin consolidarea capacităților de asigurare a respectării legii. UE subliniază necesitatea de a se asigura suficiente fonduri bugetare pentru punerea în aplicare a măsurilor prevăzute.

UE ia act de faptul că Muntenegru participă la procesul programelor de reformă economică în vederea pregătirii Muntenegrului pentru semestrul european. UE ia act de adoptarea programului dedicat ocupării forței de muncă și reformelor sociale 2015-2020 și a strategiei naționale privind ocuparea forței de muncă și dezvoltarea resurselor umane pentru perioada 2016-2020. Pentru a putea participa la coordonarea politicii UE în materie de ocupare a forței de muncă și incluziune socială, este esențial ca țările care dețin capacitatea analitică adecvată să conceapă și să dezbată aspecte legate de politica în materie ocupare a forței de muncă și incluziune socială. Acest lucru presupune instituirea unor măsuri, politici și acțiuni adecvate, precum și mobilizarea tuturor factorilor interesați (de exemplu parteneri sociali și organizații ale societății civile) și capacitatea de a monitoriza evoluțiile și politicile sociale și privind ocuparea forței de muncă, inclusiv prin statistici fiabile privind ocuparea forței de muncă și privind dimensiunea socială și prin măsurarea progresului social. De asemenea, presupune existența unor instituții adecvate pe piața muncii, inclusiv institute de formare profesională, oficii publice de ocupare a forței de muncă și servicii sociale. UE recomandă ca, în cadrul serviciului public de ocupare a forței de muncă, rețeaua oficiilor locale de ocupare a forței de muncă să fie suficient de echipată și de răspândită astfel încât să pună în aplicare strategia europeană privind ocuparea forței de muncă. UE ia act de faptul că, din 2015, Muntenegru poate participa la axele „PROGRESS” și „Microfinanțare Progres” din cadrul programului UE pentru ocuparea forței de muncă și inovare socială (EaSI).

UE ia act de faptul că nivelul de instruire al forței de muncă din Muntenegru este mai scăzut decât cel al forței de muncă din UE; o problemă structurală deosebit de pregnantă este lipsa alinierii educației și formării la nevoile pieței muncii, exacerbată de procentajul scăzut de adulți, în special femei, care participă la procesul de educație și de formare. În acest context, UE reamintește importanța formării profesionale continue și ia act de strategia de învățare în rândul adulților pentru perioada 2015-2025, precum și de planurile Muntenegrului ca, până în 2017, să desfășoare activități de dezvoltare de noi calificări și programe, sau de modificare a celor existente - pe baza rezultatelor învățării - însoțite de formarea profesorilor.

UE ia act de faptul că femeile sunt subreprezentate pe piața muncii, fiind influențate, printre altele, de ieșirea timpurie de pe piața muncii și de existența factorilor care descurajează prezența pe piața muncii. UE ia act de modificările recent adoptate ale Legii privind protecția socială și a copilului care introduc beneficii de asistență socială pe tot parcursul vieții pentru femeile cu trei sau mai mulți copii, ceea ce descurajează și mai mult femeile de a la participa pe piața muncii și mărește foarte mult cheltuielile sociale. UE recomandă ca impactul acestei măsuri să fie măsurat efectiv, modificările necesare să fie introduse pentru a măsura durabilitatea sa și beneficiile să fie direcționate în funcție de evaluarea nevoilor, iar nu să se continue beneficiile universale de acest tip. UE ia act de faptul că femeile se confruntă cu dificultăți în ceea ce privește reconcilierea vieții profesionale cu viața familială și rămân în afara pieței muncii din cauza obligațiilor de îngrijire a familiei, precum și de faptul că infrastructura îngrijirii copilului nu este suficientă. UE ia act de planurile de investiții în infrastructura educației preșcolare.

În ceea ce privește munca nedeclarată, UE ia act de diferite măsuri luate în acest domeniu, precum planurile anuale de acțiune, inclusiv continuitatea și intensificarea măsurilor de supraveghere în timpul sezonului turistic și al vacanțelor. UE încurajează Muntenegrul să continue combaterea muncii nedeclarate printr-o abordare cuprinzătoare care include măsuri de descurajare și de prevenire. Asigurarea unui număr suficient de inspectori de muncă și formarea acestora sunt de o importanță deosebită pentru abordarea efectivă a muncii nedeclarate.

UE ia act de eforturile Muntenegrului de a consolida capacitatea sa de a pune în aplicare măsuri active de ocupare și de a consolida cooperarea dintre agențiile locale de ocupare a forței de muncă și instituțiile de formare profesională. UE subliniază importanța sporirii razei de acțiune și a sferei de aplicare a politicilor active în domeniul pieței muncii, în special pentru grupurile vulnerabile de pe piața muncii și pentru persoanele mai dezavantajate pentru a obține creșterea integrării și participării pe piața muncii.

Fondul social european

UE subliniază importanța pregătirii Muntenegrului pentru punerea în aplicare și gestionarea politicii de coeziune a UE, în special pentru Fondul social european. UE reamintește că în afară de consolidarea capacității administrative trebuie acordată atenția cuvenită formării corespunzătoare în acest domeniu. Implicarea partenerilor sociali este, de asemenea, un element crucial în punerea în aplicare a acestei politici.

Incluziunea socială

UE reamintește că sunt necesare mai multe eforturi în domeniul incluziunii active a persoanelor excluse de pe piața muncii, în special prin elaborarea unei abordări cuprinzătoare în direcția oferirii de sprijin pentru un venit adecvat, creând o piață a muncii favorabilă incluziunii și asigurând accesul la servicii de calitate. Soluționarea provocărilor sociale cheie necesită sporirea ratei de participare la forța de muncă și consolidarea asistenței sociale și a îngrijirii pentru a-i identifica mai bine pe cei în nevoie, inclusiv abordând diferențele regionale.

UE ia act de Strategia privind incluziunea socială a romilor și a egiptenilor în Muntenegru pentru perioada 2016-2020, adoptată în martie 2016, dar reamintește necesitatea de a aloca resurse suficiente pentru punerea în aplicare a strategiei.

UE ia act de eforturile întreprinse de Muntenegru pentru a promova incluziunea socială, precum punerea în aplicare a Strategiei pentru dezvoltarea sistemului de protecție socială și a copilului pentru perioada 2013-2017. UE salută înființarea Institutului pentru protecția socială și a copilului în 2014, care a devenit operațional în 2015, și așteaptă cu interes să vadă rolul pe care acest institut îl va juca în sistemul protecției copilului, în consolidarea capacităților și în asigurarea calității serviciilor de protecție a copilului. UE salută proiectul „Cardul social - Sistemul de informații privind asistența socială”, care urmărește să îmbunătățească orientarea și acoperirea asistenței sociale.

UE salută progresele înregistrate în îngrijirea alternativă a copiilor, inclusiv în ceea ce privește dezinstituționalizarea. Eforturile de a consolida un sistem de plasament ar trebui să continue, iar serviciile pentru copiii care cresc și trebuie să iasă din sistem trebuie să fie dezvoltate în continuare și perpetuate.

UE ia act de Strategia pentru integrarea persoanelor cu dizabilități din Muntenegru pentru perioada 2016-2020, adoptată în septembrie 2016, de legea privind interzicerea discriminării persoanelor cu dizabilități, adoptată în iunie 2015, și de eforturile făcute pentru a respecta Convenția Națiunilor Unite privind drepturile persoanelor cu handicap. UE reamintește necesitatea continuării creșterii accesibilității pentru persoanele cu dizabilități și a creării de servicii la nivelul comunității, ca alternativă la instituționalizare. UE ia act de eforturile depuse de Muntenegru în vederea consolidării capacității administrative în acest domeniu.

Protecția socială

UE ia act de modificările recente introduse în sistemele de asistență medicală și în sistemele de pensii, precum și de procesul introducerii sistemului de informații card social/sistem de informații privind asistența socială. UE ia act de faptul că Legea privind pensiile și asigurarea pentru invaliditate a fost modificată în continuare.

UE reamintește faptul că sunt necesare în continuare măsuri pentru îmbunătățirea sustenabilității și a caracterului adecvat al sistemului de pensii, inclusiv prin prelungirea vieții profesionale, prin noi măsuri de restricționare a pensionării anticipate, precum și prin opțiuni pentru finanțarea sistemelor de pensii. UE solicită Muntenegrului să accelereze egalizarea vârstei legale de pensionare pentru femei și bărbați.

Nediscriminarea în ocuparea forței de muncă și politica socială

UE ia act de faptul că Muntenegrul a înregistrat anumite progrese în alinierea cadrului legislativ general privind nediscriminarea la *acquis*. UE reamintește faptul că este necesară continuarea alinierii, în special în ceea ce privește sancțiunile pentru actele de discriminare. Sancțiunile trebuie aliniate la nivelul tuturor legilor referitoare la nediscriminare și trebuie să fie disuasive. UE reamintește faptul că biroul Ombudsmanului va trebui să fie independent și apt să desfășoare anchete și rapoarte independente și să furnizeze asistență independentă victimelor discriminării, în conformitate cu *acquis*-ul. UE subliniază necesitatea de a se asigura suficiente resurse privind capacitatea administrativă, de ordin uman și de ordin financiar, pentru punerea în aplicare a măsurilor prevăzute.

Egalitatea dintre femei și bărbați în ocuparea forței de muncă și politica socială

UE ia act de faptul că există legislație în acest domeniu în Muntenegru, cuprinzând egalitate salarială, accesul la piața muncii și concediul de maternitate. UE ia act de adoptarea, în iunie 2015, a legii privind modificarea legii referitoare la egalitatea de gen. UE reamintește că este necesară continuarea alinierii juridice pentru a armoniza legislația cu *acquis-ul*, în special în ceea ce privește chestiunile referitoare la egalitatea de tratament între bărbați și femei și sistemele profesionale de securitate socială (Directiva 2006/54/CE), la activități independente (Directiva 2010/41/UE) și la regimuri juridice privind securitatea socială (Directiva 79/7/CEE a Consiliului). Trebuie, de asemenea, completată alinierea juridică în domeniul concediului parental (Directiva 2010/18/UE a Consiliului) și al concediului de maternitate (Directiva 92/85/CEE a Consiliului). UE ia act de faptul că instituția Ombudsmanului în Muntenegru este, de asemenea, organismul de promovare a egalității cerut prin *acquis*. UE subliniază necesitatea de a se asigura suficiente resurse privind capacitatea administrativă, de ordin uman și de ordin financiar, pentru punerea în aplicare a măsurilor prevăzute.

* * *

Având în vedere stadiul actual al pregătirilor Muntenegrului, UE constată că, pornind de la premisa că Muntenegru trebuie să continue realizarea de progrese în ceea ce privește alinierea la *acquis-ul* cuprins în capitolul „Politica socială și ocuparea forței de muncă” și punerea în aplicare a acestuia, respectivul capitol poate fi închis în mod provizoriu numai după ce UE convine că sunt îndeplinite următoarele criterii de referință:

- Muntenegru modifică legislația muncii și legislația privind siguranța și sănătatea la locul de muncă pentru a-și alinia legislația în domeniul legislației muncii și al sănătății și siguranței la locul de muncă la *acquis*, demonstrând faptul că, până la momentul aderării, structurile administrative adecvate și capacitatea de asigurare a respectării legislației vor fi instituite în vederea punerii în aplicare corecte a *acquis-ului* privind legislația muncii și sănătatea și siguranța la locul de muncă, în special prin consolidarea sistemului de inspecție a muncii.

- Muntenegru modifică legile privind nediscriminarea și egalitatea între femei și bărbați în domeniul ocupării forței de muncă și al politicii sociale pentru a alinia legislația în aceste domenii la *acquis* și demonstrează faptul că până la momentul aderării vor fi instituite structuri administrative adecvate, în special organismul de calitate solicitat, Ombudsmanul, precum și capacități administrative și de asigurare a respectării legislației.
- Muntenegru consolidează capacitățile administrative pentru a asigura punerea în aplicare efectivă și asigurarea efectivă a respectării a tuturor cadrelor legislative și de politică în domeniile politicilor de ocupare a forței de muncă și politicilor sociale, inclusiv al capacităților de planificare și operaționale, pentru a asigura dialogul eficace între partenerii sociali și pentru a garanta viitoarea gestionare a FSE.

Monitorizarea progreselor cu privire la alinierea la *acquis* și la punerea în aplicare a acestuia va continua pe durata negocierilor. UE subliniază faptul că va acorda o atenție deosebită monitorizării tuturor chestiunilor specifice sus-menționate în vederea asigurării alinierii juridice depline a Muntenegrului la *acquis*-ul din cadrul acestui capitol, precum și a asigurării capacității administrative pentru punerea în aplicare efectivă și asigurarea respectării acestuia. O atenție deosebită trebuie acordată legăturilor dintre prezentul capitol și alte capitole de negociere. O evaluare finală cu privire la respectarea *acquis*-ului de către legislația Muntenegrului, precum și cu privire la capacitatea sa de punere în aplicare, poate fi realizată numai într-o etapă ulterioară a negocierilor. Pe lângă toate informațiile pe care UE le poate solicita pentru negocierile privind acest capitol și care trebuie furnizate conferinței, UE invită Muntenegru să furnizeze periodic Consiliului de stabilizare și de asociere informații scrise detaliate cu privire la progresele realizate în punerea în aplicare a *acquis*-ului.

Având în vedere toate aspectele de mai sus, conferința va trebui să revină asupra acestui capitol la momentul oportun.

În plus, UE reamintește faptul că în perioada cuprinsă între 26 martie 2015 și încheierea negocierilor ar putea să apară noi elemente de *acquis*.